

Кіммерійці та скіфи на території України.

**Всесвітня історія. Історія
України.**

6 клас

Кіммерійці на території України.

- Першим народом на території України, чия хоча б приблизна назва нам відома, були кіммерійці (IX – VII ст. до н. е.).

Кімерійці
 – войовничий
 кочовий народ,
 займали
 територію
 Північного
 Причорномор'я,
 Криму,
 Кавказу.

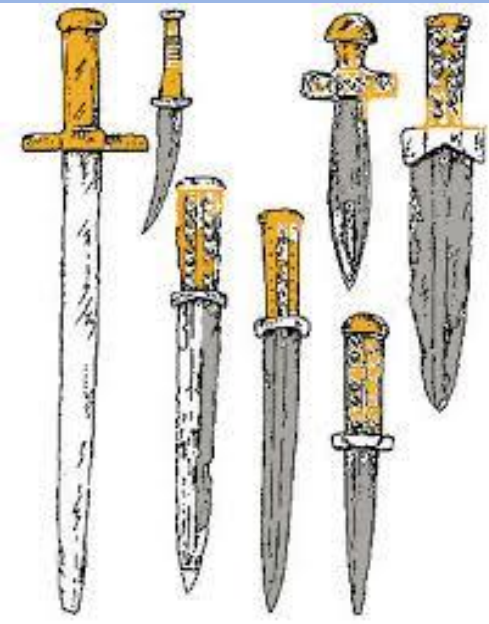
Основні заняття:

- **Кочове скотарство,** провідну роль у якому відігравало **кочовство**

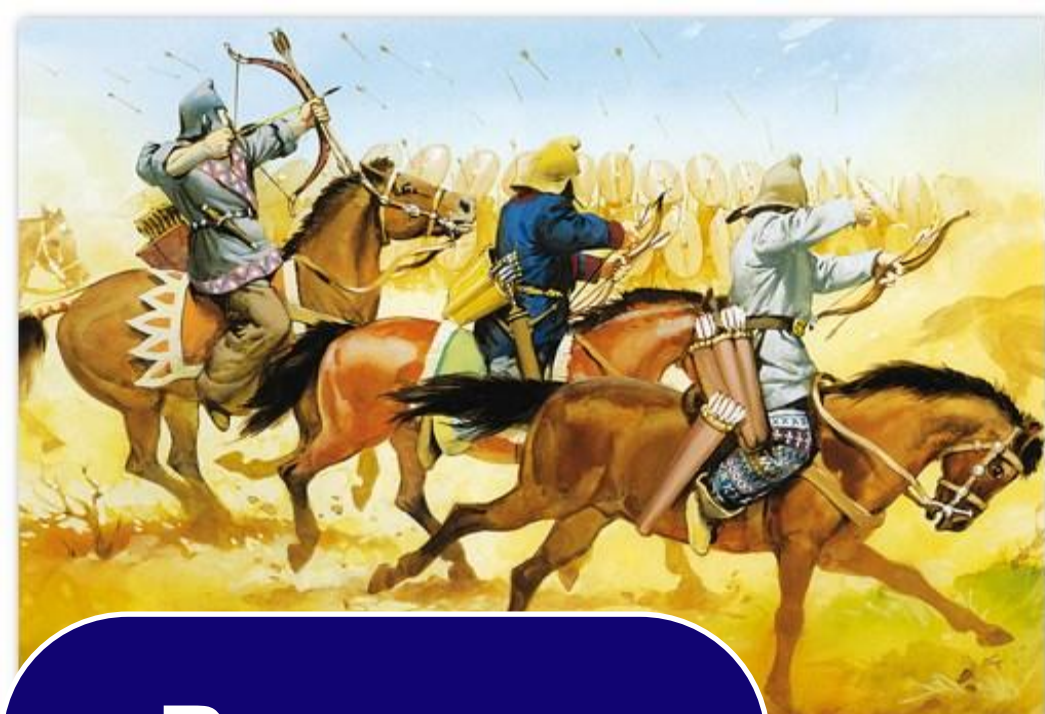
Основні заняття:

- Першими на території України почали виплавляти залізо з болотяної руди.
- Винайшли горно та навчилися виплавляти високоякісну сталь, з якої робили зброю.

Пластина – прикраса ременя VIII ст. до н.е. З кургану Висока Могила поблизу с. Балки, Запорізька обл.

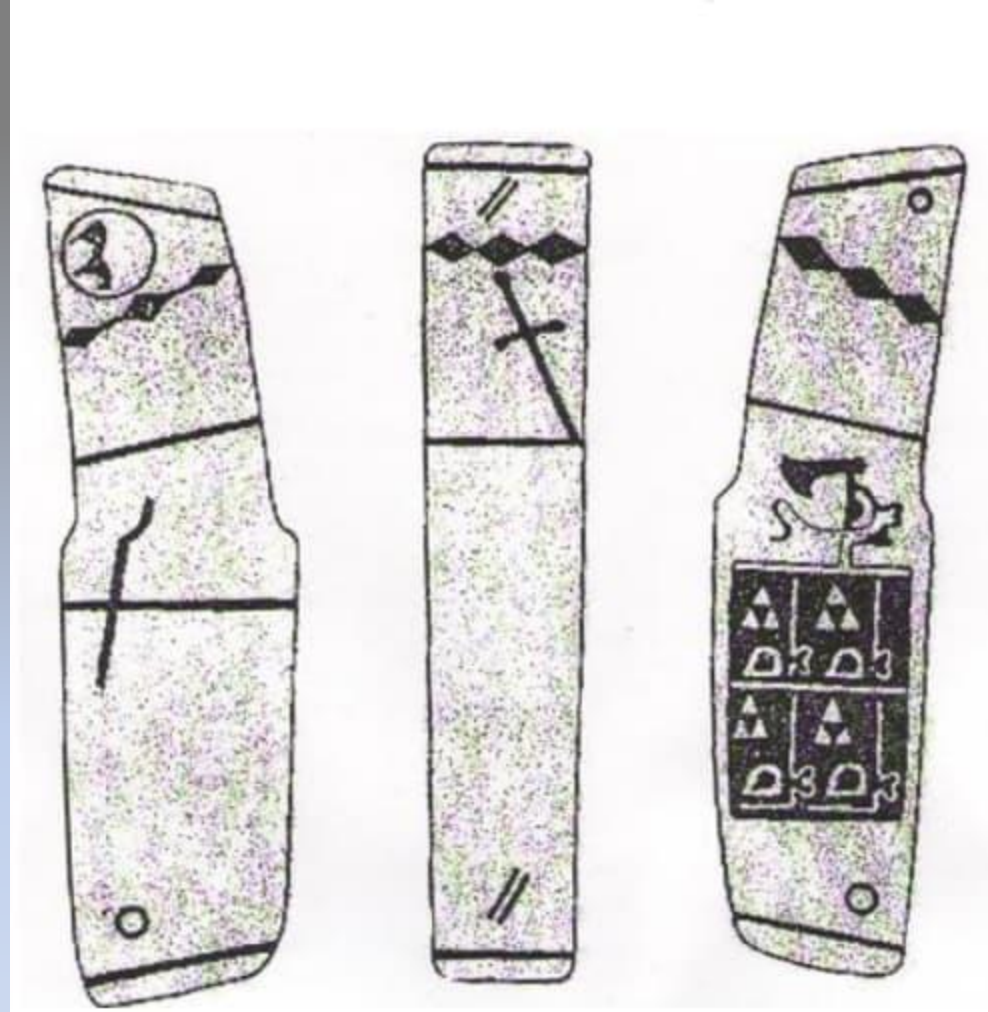

**Важливу
роль
відігравали
воїни (мали
потужне кінне
військо)**

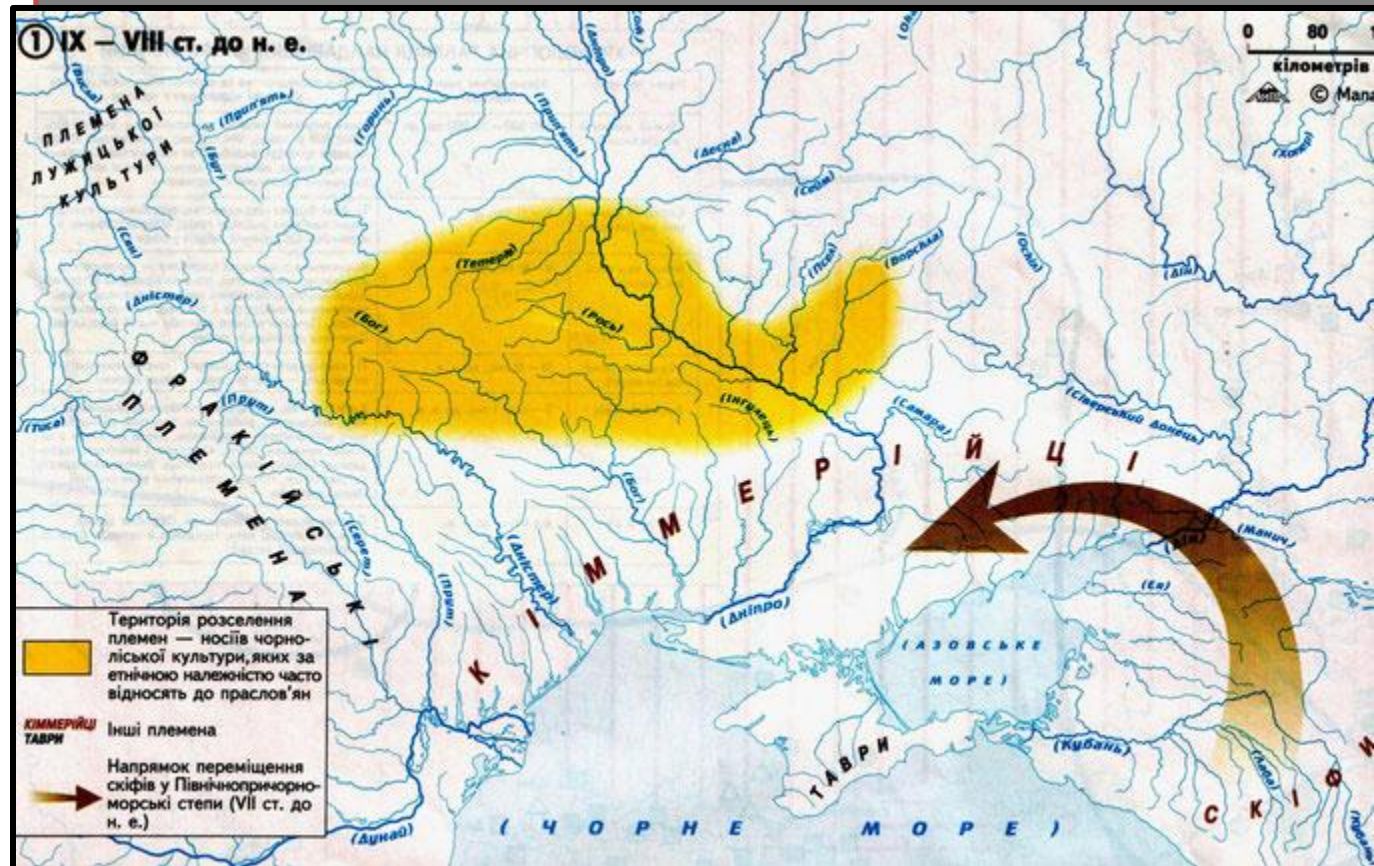
**Здійснили воєнні
походи до Малої Азії,
Урарту, Ассирії,
земель праслов'ян.**

- Релігійні уявлення кіммерійців відомі за матеріалами поховань.
- Знатних людей ховали у великих курганах.
- У чоловічі поховання клали кинджали, вуздечки, набір наконечників для стріл, кам'яні бруски, жертовну їжу, коня.
- У жіночі – золоті та бронзові каблучки, скляне та золоте намисто, глиняний

**Кам'яні стелли
кіммерійців**

Поряд з
кіммерійцями
центральною
частину
українського
лісостепу
займали
племена
чорноліської
культури.

У другій половині VII ст.
до н. е. частина
кіммерійців була
витіснена з

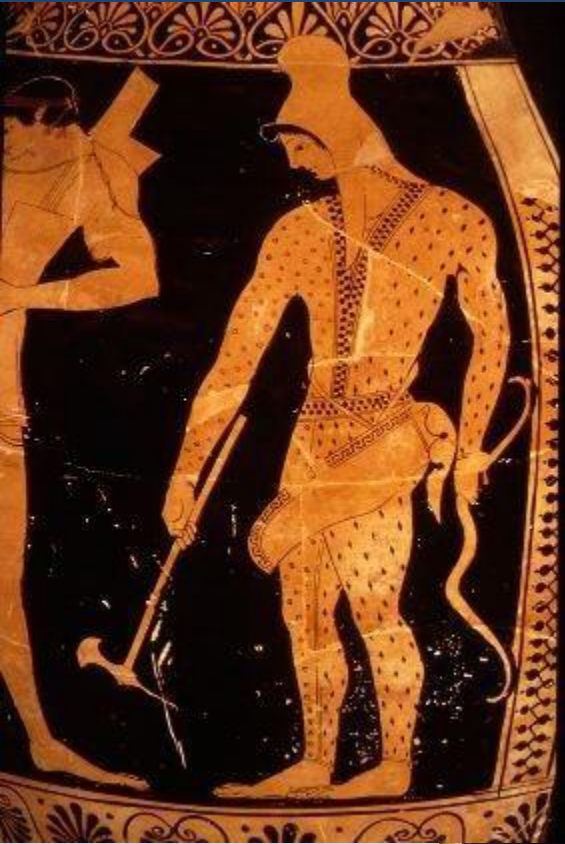
Причорномор'я скіфами

Цікаво знати

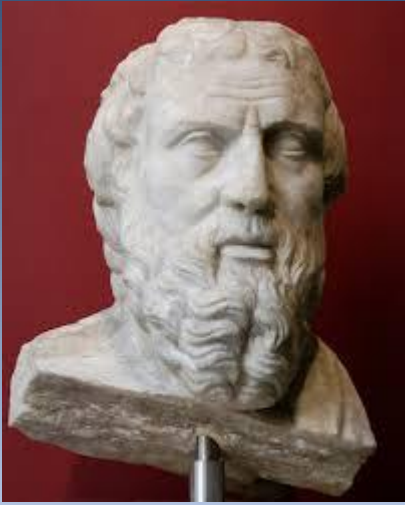
- Коли почали наближатися численні війська скіфів, кіммерійці розділилися: народ був за відступ, вважаючи непотрібним битися з такою безліччю ворогів. Царі ж, навпаки, вважали за необхідне захищатися від загарбників. Не дійшовши згоди, кіммерійці почали боротьбу між собою. Всіх полеглих у братовбивчій війні поховали біля річки Тіраса. Після цього кіммерійці покинули свою землю, а скіфи оволоділи безлюдною країною.

Скіфи на території України.

- Скіфи – войовничі кочові племена, що заселяли територію між річками Доном, Дунаєм та Дніпром, а також частину Криму у VII – III ст. до н. е.

Давньогрецький історик Геродот у V ст. до н. е. особисто відвідав Скіфію та описав її.

- Геродот виділяв серед скіфів такі групи:

- **царські скіфи;**
- **скіфи-орачі;**
- **скіфи-землероби;**
- **скіфи-кочівники.**

Цікаво знати

- Геродот записав кілька легенд про походження скіфів.
- За однією з них, прародичем скіфів був син Зевса **Геракл**. Подорожуючи Таврією, він одружився з напівжінкою-напівзмією. Від цього шлюбу народилося троє синів – **Агафірс, Гелон та Скіф**. Коли прийшов час вибирати спадкоємця, напівдівка запитала у Геракла, кому з них залишити в управління її країну. Тоді Герекл віддав їй один зі своїх луків і пояс, на кінці якого висіла золота чаша, сказавши: “Віддай країну тому з синів, який зможе підперезатися цим поясом і натягнути лука”. Це зробив лише **Скіф**, який і став родоначальником усіх скіфських царів.

Цікаво знати

- Самі ж скіфи вважали, що вони з'явилися у безлюдній землі від першої людини на ім'я **Таргітай**, батьками якого були дочка ріки Борисфен (Дніпро) і скіфський бог грому. У Таргітая народилося три сини: **Ліпоксай**, **Арпаксай** і **Колоксай**, які й стали родоначальниками скіфських племен.

Наприкінці VI ст. до н. е. в

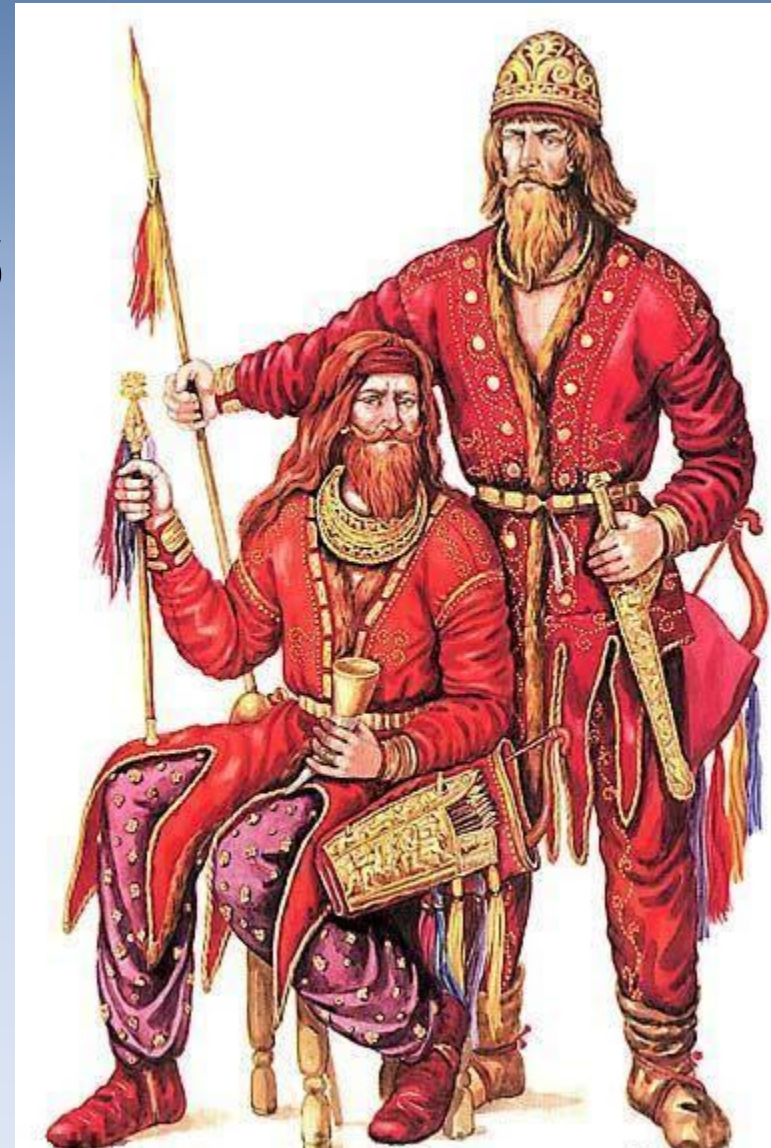
причорноморських степах формується
могутнє державне об'єднання на чолі зі
скіфами – **Велика Скіфія**

Період
найвищого
розквіту Скіфії
припадає на IV
ст. до н. е. Його
пов'язують з
правлінням царя
Атея.

Основні заняття:

- **Скіфи-кочівники** – розводили коней.
- **Скіфи-орачі і скіфи-землероби** вели осілий спосіб життя і займалися землеробством, використовували дерев'яний плуг.

- Найдавнішими спорудами на території України є **кургани**. Їх називали “**пірамідами південних степів**”, оскільки перші скіфські кургани – ровесники єгипетських пірамід.
- Поряд з ними вирости й давні скульптури, які згодом стали називати **кам’яними бабами**.

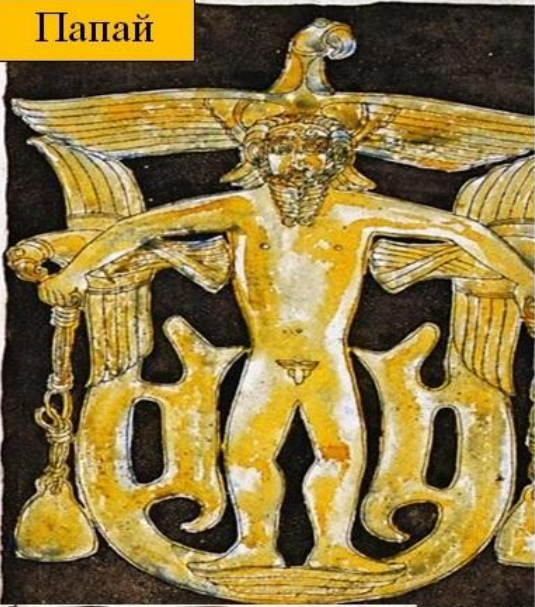

**Скіфська
пектораль.**

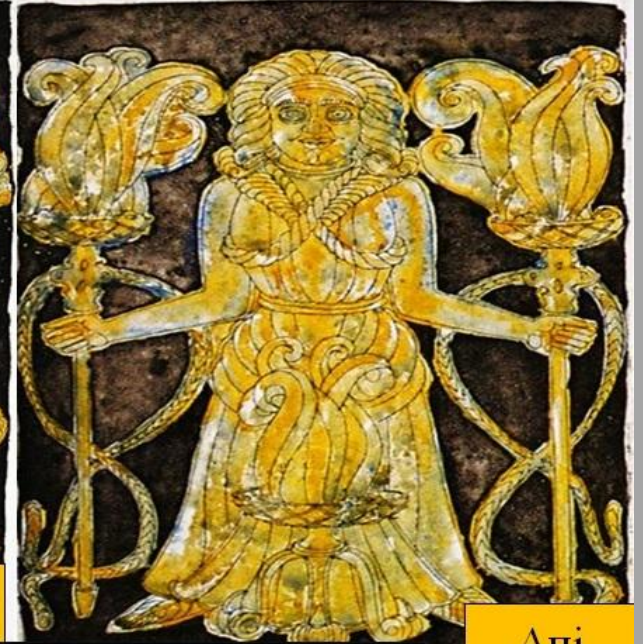

Пантеон скіфських богів

Папай

Аргімпаса

Апі

Арес

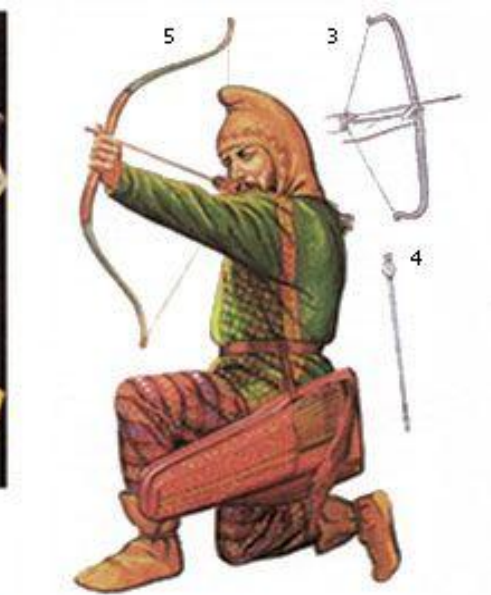
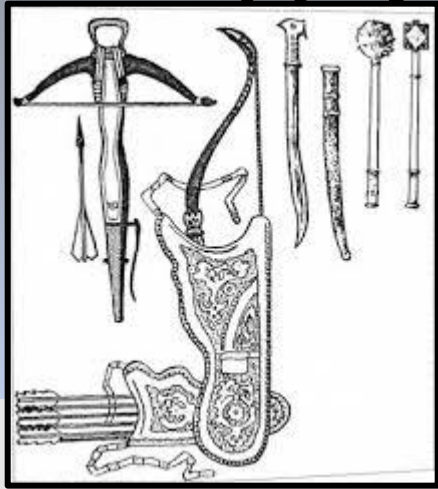
Тагімасад

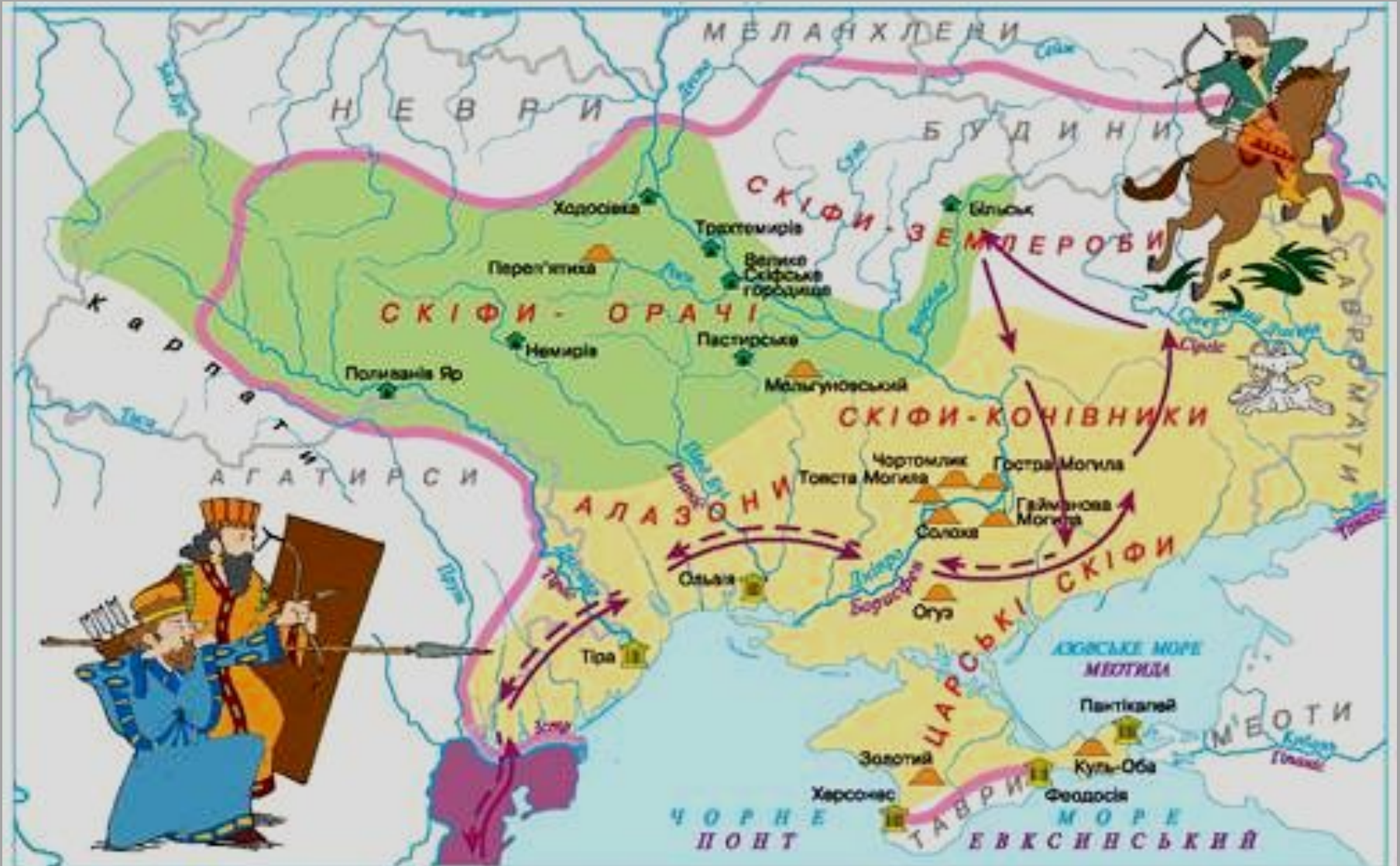
Табіті

Зображення
скіфських
богів

Велику роль у житті скіфів відігравала військова справа.

Похід перського царя Дарія I на Скіфію.

- За свідченнями Геродота, у війську **Дарія** було сімсот тисяч воїнів.
- Скіфський цар **Іданфірс** не вступав у бій з персами. Він обрав тактику партизанської війни: відступаючи, скіфи спалювали усе на своєму шляху, засипали колодязі, влаштовували степові пожежі та

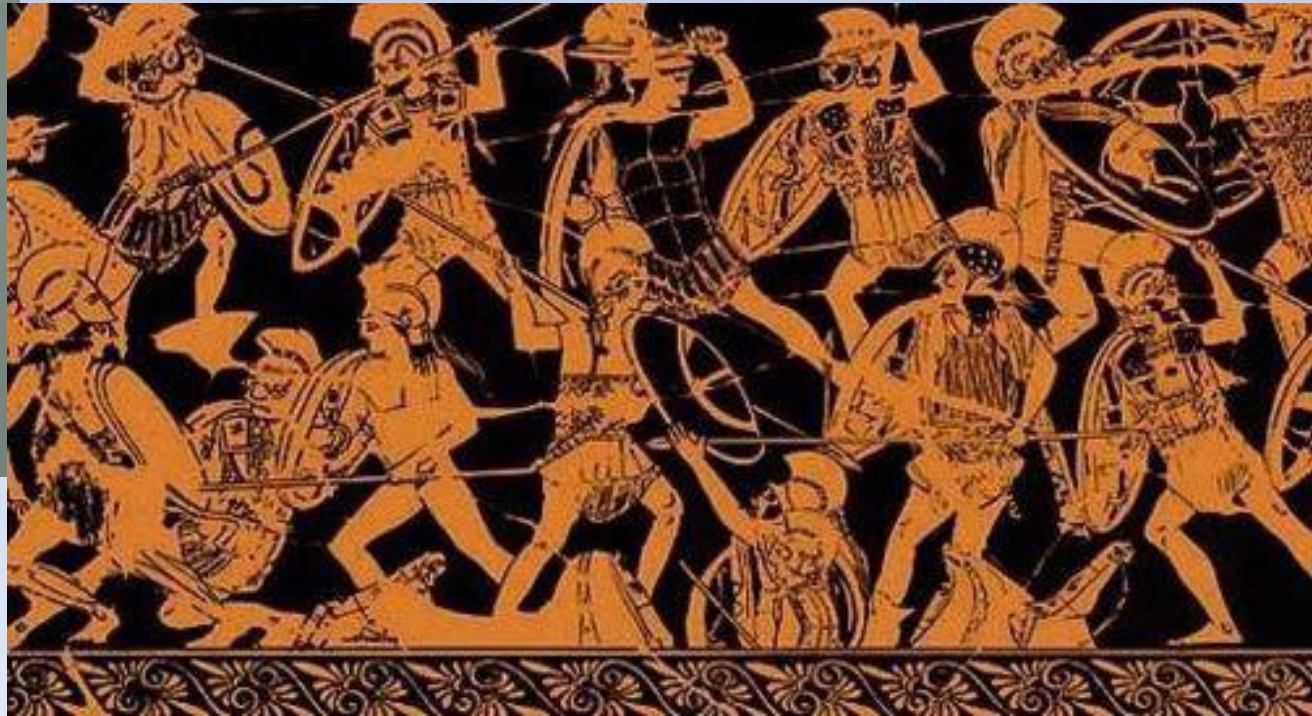
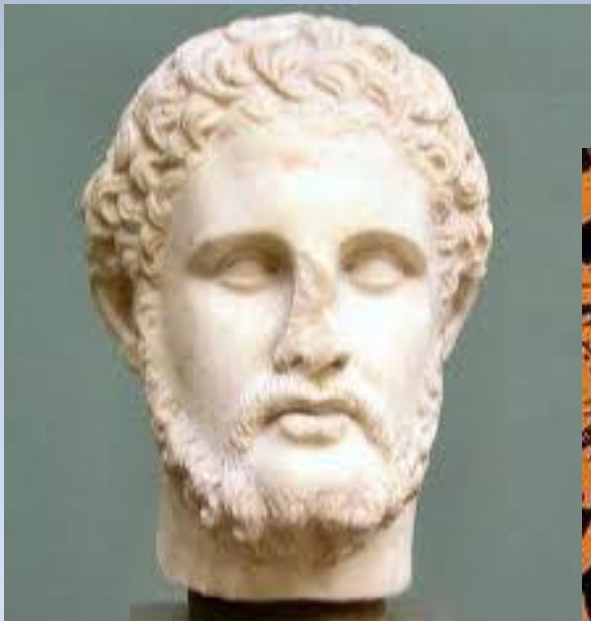

Цікаво знати

Іданфірс відправив до Дарія посланця з дарами, пославши йому птаха, мишу, жабу та п'ять стріл. Перси запитали у посла про значення цих дарів, але той відповів, що йому наказано лише передати їх, адже перси достатньо розумні й повинні самі зрозуміти значення дарів. Дарій вирішив, що скіфи віддають себе під його владу.

Однак один перський мудрець пояснив справжнє значення: “Якщо ви, перси, як птахи, не полетите в небо, чи, як миші, не зарієтеся в землю, або, як жаби, не поскачете у болото, то не повернетесь назад, уражені цими стрілами”.

- **339 року до н. е.** в битві проти македонського царя **Філіппа**, батька **Александра Македонського**, **скіфи** зазнали **нищівної поразки**. У цій битві загинув їхній 90-річний цар **Атей**.

- У III ст. до н. е. Велика Скіфія занепала. Зазнавши поразки в боях із племенами сарматів, царські скіфи та скіфи-кочівники відійшли на південь і створили **Малу Скіфію** зі столицею в Неаполі (нині передмістя Сімферополя).

- Перестала існувати в III ст. н. е.

Закріплення вивченого матеріалу:

- 1. Які племена були першими кочівниками у Північному Причорномор'ї?
- 2. Куди здійснювали грабіжницькі набіги племена кіммерійців та скіфів?
- 3. Який давньогрецький історик склав детальний опис Великої Скіфії?
- 4. Як звали наймогутнішого царя Великої Скіфії?
- 5. Які племена складала Велику Скіфію?
- 6. Що було основою господарства скіфів?

Домашнє завдання:

- Опрацювати матеріал відповідного параграфа підручника.
- Творче завдання:

Підготуйте повідомлення про перебування скіфів на території України і “батька історії” Геродота.